

ผลคำวินิจฉัยคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
กรณีผู้แทนจำหน่ายลิฟต์บ้านได้รับผลกระทบจากการประกอบธุรกิจที่ไม่เป็นธรรม

ระหว่าง

บริษัท ก.

ผู้ร้อง

บริษัท อ.

ผู้ถูกร้องที่ ๑

บริษัท ล.

ผู้ถูกร้องที่ ๒

บริษัท ซ.

ผู้ถูกร้องที่ ๓

ข้อร้องเรียน

ผู้ร้อง บริษัท ก. โดยนาย ข. ผู้รับมอบอำนาจ ได้ยื่นคำร้องด้วยวาจาต่อสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ สรุปความได้ว่า ผู้ร้องได้ตกลงทำ NON-EXCLUSIVE DISTRIBUTION FRAME AGREEMENT (กรอบข้อตกลงการจัดจำหน่ายโดยไม่ผูกขาดแต่เพียงผู้เดียว) กับผู้ถูกร้องที่ ๓ เพื่อเป็นผู้แทนจำหน่ายลิฟต์ตรา บ. ซึ่งลิฟต์ดังกล่าวไม่สามารถใช้อะไหล่หรือชิ้นส่วนสำรองของผู้ผลิตรายอื่นมาใช้แทนกันได้ ต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งได้รับมอบอำนาจให้ดูแลการขายพื้นที่ภูมิภาคเอเชียจากผู้ถูกร้องที่ ๓ มีหนังสือแจ้งผู้ร้องว่าผู้ร้องไม่สามารถทำตามเงื่อนไขขอยอดจำหน่ายตามที่กำหนดในกรอบข้อตกลงดังกล่าว จึงให้ยกเลิกความเป็นผู้แทนจำหน่ายลิฟต์ตรา บ. และเสนอเงื่อนไขให้ผู้ร้องเลือกที่จะโอนลูกค้าที่มีอยู่มาให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งมีหน้าที่ดูแลพื้นที่การขายในประเทศไทยดูแลหรือจะซื้ออะไหล่จากผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อให้บริการหลังการขายแก่ลูกค้าเดิมของผู้ร้องต่อไป หลังจากนั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ถึงผู้ร้องแจ้งว่าผู้ร้องไม่ใช่ผู้แทนจำหน่ายและไม่ได้รับอนุญาตให้บริการลิฟต์ตรา บ. อีกต่อไป และให้โอนลูกค้าซึ่งยังอยู่ภายใต้ระยะเวลารับประกันให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ดูแลลูกค้าแทน ผู้ร้องเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกีดกันการประกอบธุรกิจโดยใช้อำนาจต่อรองที่เหนือกว่า และผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ยอมจำหน่ายอะไหล่ชิ้นส่วนต่าง ๆ ให้แก่ผู้ร้อง จึงขอร้องเรียนให้มีการตรวจสอบการกระทำดังกล่าว

ข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงจากผู้ร้อง โดยนาย ข. ผู้รับมอบอำนาจรับฟังได้ว่า ผู้ร้องประกอบธุรกิจรับออกแบบติดตั้ง ซ่อมบำรุง บริการหลังการขาย และจำหน่ายลิฟต์ทุกประเภทและเครน อาทิ ลิฟต์โดยสาร ลิฟต์ส่งของ ลิฟต์ส่งเอกสาร รวมถึงลิฟต์บ้าน เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๔ ผู้ร้องตกลงทำ NON-EXCLUSIVE DISTRIBUTION FRAME AGREEMENT (กรอบข้อตกลงการจัดจำหน่ายโดยไม่ผูกขาดแต่เพียงผู้เดียว) โดยเป็นผู้แทนจำหน่าย

/ลิฟต์บ้าน...

ลิฟต์บ้านตรา บ. กับผู้ถูกร้องที่ ๓ ซึ่งเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด สัญชาติสวีเดน โดยลิฟต์บ้านระบบสกรูที่ผลิตโดยผู้ถูกร้องที่ ๓ ไม่สามารถใช้อะไหล่หรือชิ้นส่วนสำรองของผู้ผลิตรายอื่นมาใช้แทนกันได้ ผู้ร้องจึงซื้อลิฟต์บ้านจากผู้ถูกร้องที่ ๓ ผ่านระบบ EOS พร้อมกับการรับประกันสินค้า ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ได้มีการจัดตั้งผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด สัญชาติไทย โดยผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งเป็นนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน และถือหุ้นของผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ร้องได้รับแจ้งว่าระบบ EOS ชัดข้อง ทำให้ผู้ร้องไม่สามารถสั่งซื้อสินค้าจากผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้โดยตรงอีกต่อไป ส่งผลให้ผู้ร้องได้รับความเสียหายจากการสั่งซื้อลิฟต์จากผู้ถูกร้องที่ ๑ มีราคาสูงกว่าการสั่งซื้อลิฟต์จากผู้ถูกร้องที่ ๓ โดยตรง หลังจากนั้น ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนาย ม. ซึ่งมีชื่อเป็นกรรมการของผู้ถูกร้องที่ ๑ ด้วย ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐ แจ้งผู้ร้อง สรุปความได้ว่า ผู้ร้องไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าถึงระบบ EOS อีกต่อไปและให้ติดต่อสอบถามผ่านทางผู้ถูกร้องที่ ๑ เท่านั้น นอกจากนี้ ทางกลุ่มบริษัทผู้ถูกร้องมีความคาดหวังให้ผู้ร้องมีผลประกอบการที่สูงขึ้นยิ่งกว่าเดิม ดังนั้น หากผู้ร้องไม่สามารถทำยอดขายตามที่กำหนด (๓ หน่วย) ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑ จะยุติความเป็นผู้แทนจำหน่ายลิฟต์บ้านตรา บ. ที่ผู้ร้องได้รับอนุญาตจากผู้ถูกร้องที่ ๓ และเมื่อผู้ร้องยุติความเป็นผู้แทนจำหน่ายแล้ว ให้ผู้ร้องมีสิทธิเลือกผู้ร้องจะโอนลูกค้าที่มีอยู่ทั้งหมดให้แก่ผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือผู้ร้องจะดำเนินการให้บริการหลังการขายแก่ลูกค้าเดิมของผู้ร้องต่อไป โดยซื้ออะไหล่หรือชิ้นส่วนสำรองจากผู้ถูกร้องที่ ๑ และมีหนังสือลงวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๑ แจ้งผู้ร้อง สรุปความได้ว่า ผู้ร้องไม่สามารถทำตามเงื่อนไขซึ่งให้ยกเลิกความเป็นผู้แทนจำหน่ายลิฟต์ตรา บ. ทันทีและไม่ใช้ผู้แทนจำหน่ายอีกต่อไป โดยหลังจากนั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนาย ว. ได้ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ถึงผู้ร้องจำนวน ๒ ฉบับ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๑ และวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๑ สรุปความได้ว่าเนื่องจากมีลูกค้าร้องเรียนว่าผู้ร้องติดตั้งลิฟต์ไม่ได้มาตรฐาน ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงขอแจ้งว่าผู้ร้องไม่ใช่ผู้แทนจำหน่ายและไม่ได้รับอนุญาตให้บริการลิฟต์ตรา บ. และขอหยุดการจัดหาหรือจำหน่ายชิ้นส่วนทั้งหมดให้แก่ผู้ร้องและให้ผู้ร้องส่งรายละเอียดเกี่ยวกับลูกค้าที่ซื้อลิฟต์ตรา บ. ทั้งหมดให้แก่ผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อดำเนินการต่อไป

ข้อเท็จจริงจากผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนาย ว. กรรมการบริษัท รับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้จัดตั้งผู้ถูกร้องที่ ๒ ขึ้น เพื่อดูแลเขตการขายในพื้นที่ภูมิภาคเอเชีย ต่อมาในปี ๒๕๕๙ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้จัดตั้งผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเพื่อดูแลพื้นที่การขายในประเทศไทย ประกอบกิจการนำเข้า จำหน่ายลิฟต์โดยสาร ลิฟต์บ้าน รวมทั้งอะไหล่ อุปกรณ์ลิฟต์ และให้บริการติดตั้ง บำรุงรักษา ตรวจสอบ และซ่อมแซมลิฟต์ ในส่วนของการสั่งซื้อลิฟต์นั้น มีระบบ EOS เป็นระบบขอใบเสนอราคาพร้อมแบบของลิฟต์ ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๓ แจ้งผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่า ผู้ร้องได้ทำการติดต่อกับ Technical Support ของผู้ถูกร้องที่ ๓ โดยตรง ผู้ถูกร้องที่ ๓ จึงแจ้งให้ผู้ร้องติดต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งมีหน้าที่ดูแลพื้นที่การขายในประเทศไทย และผู้ถูกร้องที่ ๑ จำหน่ายลิฟต์ให้แก่ผู้ร้องในราคาที่ถูกลงกว่าการจำหน่ายให้แก่ลูกค้าของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยไม่ได้บังคับว่าต้องซื้ออะไหล่จากผู้ถูกร้องคดีที่ ๑ เท่านั้น ส่วนกรณีสัญญาการจัดจำหน่ายโดยไม่ผูกขาดแต่เพียงผู้เดียวนั้น มีข้อสัญญากำหนดไว้ว่า หากผู้ร้องไม่สามารถจำหน่ายลิฟต์ได้อย่างน้อย ๑๒ ตัว ต่อปี ผู้ถูกร้องที่ ๓ จะต้องบอกกล่าวให้เวลาแก่ผู้ร้องเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน เพื่อให้ผู้ร้องปรับปรุงยอดขายให้เป็นไปตามข้อกำหนดในสัญญาดังกล่าว ซึ่งเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งได้รับมอบอำนาจให้ดูแลพื้นที่การขายในภูมิภาคเอเชียจากผู้ถูกร้องที่ ๓ มีหนังสือถึงผู้ร้อง เพื่อให้ปรับปรุงยอดขายให้เป็นไปตามข้อกำหนดในสัญญาดังกล่าว โดยให้เวลาในการปรับปรุงยอดขายเป็นระยะเวลา ๓ เดือน ซึ่งผู้ร้องไม่สามารถขายลิฟต์ได้เลย ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๑ ถึงผู้ร้องเพื่อแจ้งยกเลิกสัญญาและเสนอเงื่อนไขให้ผู้ร้องเลือกที่จะโอนลูกค้าที่มีอยู่มาให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ดูแลหรือจะซื้ออะไหล่จากผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อให้บริการหลังการขายแก่ลูกค้าเดิมของผู้ร้องต่อไป

/ภายหลัง...

ภายหลังจากผู้ถูกร้องที่ ๒ มีหนังสือแจ้งยกเลิกสัญญาและเสนอเงื่อนไขให้แก่ผู้ร้องแล้วนั้น นาย ส. ได้มาร้องเรียนกับผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าได้ติดตั้งลิฟต์ตรา บ. กับผู้ร้อง แต่มีปัญหาไม่สามารถใช้งานได้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงเข้าไปตรวจสอบพบว่าผู้ร้องติดตั้งลิฟต์ไม่ได้มาตรฐาน มีปัญหาการใช้งานหลายครั้งโดยผู้ร้องไม่สามารถแก้ไขได้ จึงเป็นที่เสื่อมเสียต่อชื่อเสียงของลิฟต์ตรา บ. อย่างมาก ทำให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่เชื่อมั่นในการทำงานของผู้ร้อง ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงมีจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ถึงผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ให้ผู้ร้องโอนลูกค้าซึ่งยังอยู่ภายใต้ระยะเวลาประกันให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ดูแลลูกค้าแทนต่อไป

ประเด็นวินิจฉัย

กรณีมีประเด็นต้องวินิจฉัยว่า

๑. การที่ผู้ถูกร้องที่ ๓ เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขในการสั่งซื้อลิฟต์ จากเดิมที่ผู้ร้องสามารถสั่งซื้อลิฟต์และอะไหล่ลิฟต์จากผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้โดยตรง เป็นการสั่งซื้อลิฟต์และอะไหล่ลิฟต์ผ่านผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการกีดกันการประกอบธุรกิจของผู้ร้องอย่างไม่เป็นธรรม หรือเป็นการใช้อำนาจตลาดหรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่าอย่างไม่เป็นธรรม อันเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่น ตามมาตรา ๕๗ (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

๒. การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ถึงผู้ร้องแจ้งยุติการจำหน่ายอะไหล่ลิฟต์ให้แก่ผู้ร้องและให้ผู้ร้องโอนลูกค้าให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ดูแล นั้น ถือเป็นกาหนดเงื่อนไขทางการค้าอันเป็นการจำกัดหรือขัดขวางการประกอบธุรกิจของผู้ร้องอย่างไม่เป็นธรรม ตามมาตรา ๕๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

คำวินิจฉัย

โดยที่พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ บัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจกระทำการใด ๆ อันเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่นในลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ (๑) กีดกันการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจรายอื่นอย่างไม่เป็นธรรม (๒) ใช้อำนาจตลาดหรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่าอย่างไม่เป็นธรรม (๓) กำหนดเงื่อนไขทางการค้าอันเป็นการจำกัดหรือขัดขวางการประกอบธุรกิจของผู้อื่นอย่างไม่เป็นธรรม ... ดังนั้น ในเบื้องต้นจึงมีปัญหาค่าต้องพิจารณาว่า ผู้ร้องและผู้ถูกร้องทั้งสามเป็นผู้ประกอบธุรกิจ หรือไม่ ในข้อนี้มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติว่า “ผู้ประกอบธุรกิจ” หมายความว่า ผู้จำหน่าย ผู้ผลิตเพื่อจำหน่าย ผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อจำหน่าย ผู้ซื้อเพื่อผลิตหรือจำหน่ายต่อซึ่งสินค้า หรือผู้ให้บริการในธุรกิจ ในกรณีนี้ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ร้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๓๖ ประกอบธุรกิจจำหน่าย ติดตั้ง และบริการหลังการขายลิฟต์ จำหน่ายเครื่องจักรและอุปกรณ์อื่น ๆ ตลอดจนประกอบธุรกิจอื่น ๆ ตามวัตถุประสงค์ที่จดทะเบียนไว้กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า จึงเป็นผู้ประกอบธุรกิจ ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๑ จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ประกอบกิจการนำเข้า จำหน่าย ลิฟต์โดยสาร ลิฟต์บ้าน รวมทั้งอะไหล่และอุปกรณ์ลิฟต์ จึงเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวด้วย สำหรับผู้ถูกร้องที่ ๒ และผู้ถูกร้องที่ ๓ ซึ่งเป็นนิติบุคคลที่ได้ถือสัญชาติไทย แม้จะไม่ปรากฏ

ข้อมูลการจดทะเบียนนิติบุคคลในฐานะข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ แต่ข้อเท็จจริงจากผู้ร้องและผู้ถูกร้องที่ ๑ รับฟังเป็นยุติว่า ผู้ถูกร้องที่ ๓ เป็นผู้จำหน่ายลิฟต์และอะไหล่ให้แก่ผู้ร้อง จึงถือเป็นผู้ประกอบการธุรกิจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน ส่วนกรณีของผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๓ จัดตั้งขึ้นเพื่อดูแลเขตการขายในพื้นที่ภูมิภาคเอเชีย ย่อมถือเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเช่นเดียวกัน

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเป็นประการต่อไป คือ การที่ผู้ถูกร้องที่ ๓ เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขในการสั่งซื้อลิฟต์ จากเดิมที่ผู้ร้องสามารถสั่งซื้อลิฟต์และอะไหล่ลิฟต์จากผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้โดยตรง เป็นการสั่งซื้อลิฟต์และอะไหล่ลิฟต์ผ่านผู้ถูกร้องที่ ๑ นั้น เป็นการกีดกันการประกอบธุรกิจของผู้ร้องอย่างไม่เป็นธรรมตามมาตรา ๕๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่ ในข้อนี้ มาตรา ๕๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจกระทำการใดอันมีลักษณะเป็นการกีดกันการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจรายอื่นอย่างไม่เป็นธรรม อันจะเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบธุรกิจรายอื่น ประกอบกับประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำอันเป็นผลเสียหายแก่ผู้ประกอบธุรกิจรายอื่น พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ข้อ ๘ กำหนดว่า การกีดกันการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจรายอื่นอย่างไม่เป็นธรรม คือ การกีดกันผู้ประกอบธุรกิจรายอื่นโดยการกำหนดราคาสินค้า ปริมาณสินค้า หรือวิธีการทางการค้าอื่น ๆ ในการผลิต ซื้อ หรือจำหน่ายของผู้ประกอบธุรกิจโดยมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ ... (๒) การกำหนดราคาซื้อสินค้าหรือบริการสูงอย่างไม่เป็นธรรม

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิเคราะห์แล้วเห็นว่า แม้ข้อเท็จจริงจากผู้ร้องและผู้ถูกร้องที่ ๑ จะรับฟังได้ว่า ผู้ร้องสั่งซื้อลิฟต์จากผู้ถูกร้องที่ ๑ ในราคาที่สูงกว่าการสั่งซื้อลิฟต์จากผู้ถูกร้องที่ ๓ โดยตรง แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้แจ้งผู้ร้องให้ติดต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งมีหน้าที่ดูแลพื้นที่การขายในประเทศไทย และผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังคงกำหนดราคาจำหน่ายลิฟต์แก่ผู้ร้องในราคาที่สูงกว่าลูกค้ารายอื่นโดยไม่ได้บังคับว่าต้องซื้ออะไหล่จากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เท่านั้น อีกทั้ง เมื่อพิจารณาสัญญาระหว่างผู้ถูกร้องที่ ๓ และผู้ร้องก็ได้ปรากฏว่าผู้ถูกร้องที่ ๓ กำหนดราคาจำหน่ายสินค้าที่ผู้ถูกร้องที่ ๓ จะจำหน่ายให้แก่ผู้ร้องแต่อย่างใด กรณีจึงเห็นได้ว่า การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขในการสั่งซื้อลิฟต์ดังกล่าว แม้ผู้ร้องจะสั่งซื้อลิฟต์ในราคาที่สูงขึ้นกว่าเดิม แต่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ก็ยังคงกำหนดราคาจำหน่ายลิฟต์แก่ผู้ร้องในราคาที่สูงกว่าที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ จำหน่ายลิฟต์แก่ลูกค้าของผู้ถูกร้องที่ ๑ รายอื่น ทั้งนี้ ก็เพื่อให้ผู้ร้องสามารถมีกำไรจากการจำหน่ายลิฟต์ตรา บ. กรณีจึงไม่ถือเป็นการกำหนดราคาซื้อสินค้าหรือบริการสูงอย่างไม่เป็นธรรมตามข้อ ๘ (๒) แห่งประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำอันเป็นผลเสียหายแก่ผู้ประกอบธุรกิจรายอื่น พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ และไม่อาจว่าเป็นการกีดกันผู้ร้องซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจรายอื่นอย่างไม่เป็นธรรมตามมาตรา ๕๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ แต่อย่างใด

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยอีกประการหนึ่ง คือ การที่ผู้ถูกร้องที่ ๓ เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขในการสั่งซื้อลิฟต์ จากเดิมที่ผู้ร้องสามารถสั่งซื้อลิฟต์และอะไหล่ลิฟต์จากผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้โดยตรง เป็นการสั่งซื้อลิฟต์และอะไหล่ลิฟต์ผ่านผู้ถูกร้องที่ ๑ นั้น เป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ใช้อำนาจตลาดหรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่าอย่างไม่เป็นธรรมตามมาตรา ๕๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่ ในข้อนี้ พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ (๒) บัญญัติห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจกระทำการใดอันมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจต่อรองที่เหนือกว่าอย่างไม่เป็นธรรม อันจะเป็นผลให้เกิด

ความเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่น ประกอบกับประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำอันเป็นผลเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่น พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ข้อ ๗ กำหนดว่า การมีอำนาจต่อรองที่เหนือกว่าให้พิจารณาลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ (๑) ผู้ประกอบการรายหนึ่งต้องพึ่งพาการซื้อขายสินค้าหรือบริการจากผู้ประกอบการรายอื่น (๒) โดยมูลค่าการทำธุรกิจระหว่างกันตั้งแต่ร้อยละ ๓๐ ขึ้นไปของรายได้จากการซื้อหรือขายสินค้าหรือบริการนั้น (๒) กรณีที่ผู้ประกอบการรายหนึ่งต้องพึ่งพาการซื้อขายสินค้าหรือบริการจากผู้ประกอบการรายอื่น โดยมูลค่าการทำธุรกิจระหว่างกันน้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของรายได้จากการซื้อหรือขายสินค้าหรือบริการนั้น และเข้าลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ (ก) ไม่สามารถหรือไม่มีทางเลือกในการเปลี่ยนไปประกอบธุรกิจกับรายอื่น (ข) การเปลี่ยนไปประกอบธุรกิจกับรายอื่นจะก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเกินกว่าประโยชน์ที่จะได้รับจากผู้ประกอบการรายเดิม ข้อ ๘ กำหนดว่า การใช้อำนาจตลาดหรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่าอย่างไม่เป็นธรรม มีลักษณะดังต่อไปนี้ (๑) ผู้ประกอบการมีอำนาจตลาดหรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่าผู้ประกอบการรายอื่น (๒) ผู้ประกอบการใช้อำนาจตลาดหรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่าในการเอาเปรียบหรือจำกัดทางเลือกของลูกค้าดังกล่าวอย่างไม่เป็นธรรม และข้อ ๑๑ กำหนดว่า การพิจารณาความไม่เป็นธรรมของการกระทำให้พิจารณาเกณฑ์ดังต่อไปนี้ประกอบกัน ... (๓) เป็นการกระทำที่ไม่สามารถรับฟังได้ด้วยเหตุผลอันชอบธรรมในทางธุรกิจ การตลาด หรือเศรษฐศาสตร์

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงในกรณีนี้ ผู้แจ้งเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขดังกล่าวคือผู้ถูกร้องที่ ๓ ซึ่งเป็นคู่สัญญา โดยแจ้งให้สั่งซื้อจากผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแลเขตการขายในประเทศไทย การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขดังกล่าว ถือเป็นกรกระทำที่สามารถรับฟังได้ด้วยเหตุผลอันชอบธรรมในทางธุรกิจ ตามข้อ ๑๑ (๓) แห่งประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำอันเป็นผลเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่น พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ อีกทั้งยังมิได้ปรากฏลักษณะการกระทำที่อาจถือว่าเป็นการมีอำนาจต่อรองที่เหนือกว่าอย่างไม่เป็นธรรมตามข้อ ๗ และข้อ ๘ ของประกาศดังกล่าว กรณีจึงถือมิได้ว่ามีลักษณะเป็นการใช้อำนาจตลาดหรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่าอย่างไม่เป็นธรรม ตามมาตรา ๕๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยประการสุดท้าย คือ การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีเจตนาเอื้อเฟื้อถ้อยค้ำถึงผู้ร้องแจ้งยุติการจำหน่ายอะไหล่ลิฟต์ให้แก่ผู้ร้องในขณะที่ผู้ร้องยังคงมีสัญญารับประกันลิฟต์และอะไหล่ลิฟต์กับผู้ถูกร้องที่ ๓ และแจ้งเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขให้โอนลูกค้าให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ตลอดนั้น ถือเป็นกรกำหนดเงื่อนไขทางการค้าอันเป็นการจำกัดหรือขัดขวางการประกอบธุรกิจของผู้ร้องอย่างไม่เป็นธรรม ตามมาตรา ๕๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่ ในข้อนี้ พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ (๓) บัญญัติห้ามมิให้ผู้ประกอบการกำหนดเงื่อนไขทางการค้าอันเป็นการจำกัดหรือขัดขวางการประกอบธุรกิจของผู้อื่นอย่างไม่เป็นธรรม อันจะเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่น และประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำอันเป็นผลเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่น พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ข้อ ๑๐ กำหนดว่า การกำหนดเงื่อนไขทางการค้าอันเป็นการจำกัดหรือขัดขวางการประกอบธุรกิจของผู้อื่นอย่างไม่เป็นธรรม มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ ... (๑๐) การปฏิเสธที่จะทำการค้ากับคู่ค้าโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงจากผู้ร้องและผู้ถูกร้องที่ ๑ สอดคล้องกันว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ถึงผู้ร้องจำนวน ๒ ฉบับ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๑ และวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๑ สรุปความได้ว่า เนื่องจากมีลูกค้าร้องเรียนว่าผู้ร้องติดตั้งลิฟต์ไม่ได้มาตรฐาน จึงเป็นที่เสื่อมเสียต่อชื่อเสียงของลิฟต์ตรา บ. อย่างมาก ทำให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่เชื่อมั่นในการทำงานของผู้ร้อง ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงขอแจ้งว่าผู้ร้องไม่ใช่ผู้แทนจำหน่ายและไม่ได้รับอนุญาตให้บริการลิฟต์ตรา บ. และขอหยุดการจัดหาหรือจำหน่ายชิ้นส่วนทั้งหมดให้แก่ผู้ร้องและให้ผู้ร้องส่งรายละเอียดเกี่ยวกับลูกค้าที่ซื้อลิฟต์ตรา บ. ทั้งหมดให้แก่ผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อดำเนินการต่อไป ดังนั้น สาเหตุที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ แจ้งยุติการจำหน่ายอะไหล่ให้แก่ผู้ร้องสืบเนื่องจากผู้ร้องที่ ๑ พบว่าผู้ร้องติดตั้งลิฟต์ไม่ได้มาตรฐาน ผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นว่าทำให้ลูกค้าขาดความเชื่อถือในสินค้าอันส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงของผู้ถูกร้องทั้งสามราย ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงแจ้งให้ผู้ร้องโอนลูกค้าที่ยังคงมีสัญญาประกันอยู่ให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ดูแลโดยตรง การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าว ก็เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงของผู้ถูกร้องทั้งสามรายต่อไปนั่นเอง อันถือได้ว่ามีเหตุอันสมควร กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าการยุติการจำหน่ายอะไหล่ให้แก่ผู้ร้องดังกล่าวเป็นการปฏิเสธที่จะทำการค้ากับคู่ค้าโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และไม่อาจถือได้ว่าเป็นการกำหนดเงื่อนไขทางการค้าอันเป็นการจำกัดหรือขัดขวางการประกอบธุรกิจของผู้อื่นอย่างไม่เป็นธรรมตามมาตรา ๕๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบ ข้อ ๑๐ (๑๐) แห่งประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำอันเป็นผลเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่น พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่าการที่ผู้ถูกร้องที่ ๓ เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขในการสั่งซื้อลิฟต์ จากเดิมที่ผู้ร้องสามารถสั่งซื้อลิฟต์และอะไหล่ลิฟต์จากผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้โดยตรง เป็นการสั่งซื้อลิฟต์และอะไหล่ลิฟต์ผ่านผู้ถูกร้องที่ ๑ และการที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ถึงผู้ร้องแจ้งยุติการจำหน่ายอะไหล่ลิฟต์ให้แก่ผู้ร้องและให้ผู้ร้องโอนลูกค้าให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ดูแล ไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๕๗ (๑) (๒) (๓) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

มติคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้ามีมติเป็นเอกฉันท์ว่า การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสามไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงให้ยุติการดำเนินการ

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

๘ สิงหาคม ๒๕๖๒